

Bản tin số 5 - Tháng 5/2023

DỰ ÁN TĂNG CƯỜNG NĂNG LỰC XUẤT KHẨU
CHO DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA

TRONG NGÀNH HÀNG

GIA VỊ, RAU QUẢ VIỆT NAM

SFV
EXPORT



Funded by
the European Union



VCCI

ĐIỂM TIN THỊ TRƯỜNG



Hiệp hội Thương mại Trái cây Đức (DFHV) đã chỉ trích gay gắt kế hoạch cấm đóng gói trái cây và rau củ của EU. Nguyên nhân được cho là nó không làm giảm lãng phí thực phẩm cũng như không tăng thời hạn sử dụng của sản phẩm. Hơn nữa, sẽ là phân biệt đối xử nếu lệnh cấm như vậy trong lĩnh vực thực phẩm chỉ áp dụng cho trái cây và rau quả. Đối với trái cây và rau quả, bao bì bảo vệ các sản phẩm nhạy cảm khỏi hư hỏng và đảm bảo vệ sinh, kéo dài thời hạn sử dụng và cung cấp thông tin cho người tiêu dùng. DFHV hỗ trợ các nỗ lực của EU nhằm giảm chất thải bao bì và tăng tỷ lệ tái chế bao bì. Tuy nhiên, tỷ lệ chất thải bao bì từ trái cây và rau quả trong ngành công nghiệp thực phẩm chỉ dưới 2%. [1]

Dự báo sản lượng chuối của EU năm 2023 đạt 382.938 tấn. Trong đó, sản lượng chuối của Tây Ban Nha là 230.000 tấn, Pháp (Martinique và Guadeloupe) là 134.902 tấn, Síp là 1.496 tấn và Hy Lạp là 925 tấn. [2]

Theo Báo cáo triển vọng ngắn hạn cho thị trường nông sản EU xuất bản vào ngày 30/3/2023, sản lượng táo của EU dự kiến sẽ đạt khoảng 12,2 triệu tấn vào niên vụ 2022/23 (khối lượng tương đương với năm 2021/2022, cao hơn 2,6% so với mức trung bình 5 năm). Gần 50% sản lượng táo dự kiến sẽ được chuyển sang chế biến. Nguyên nhân là do nhiều táo chất lượng thấp hơn không phù hợp để ăn tươi, giá thấp, cơ hội xuất khẩu thấp hơn và chi phí năng lượng cao để bảo quản. Tiêu thụ táo tươi có thể giảm (nhưng ít hơn so với một số loại trái cây khác) trong khi tiêu thụ táo chế biến sẽ tăng do sản phẩm có sẵn nhiều hơn và người tiêu dùng quyết định mua sản phẩm chế biến thay vì sản phẩm tươi với giá cao hơn. Cụ thể, EU dự kiến tiêu thụ khoảng 5,8 triệu tấn táo tươi (giảm 9% so với cùng kỳ) và 5,7 triệu tấn táo chế biến (tăng 8%). So với cùng kỳ năm ngoái, nhập khẩu táo tươi của EU trong niên vụ 2022/2023 dự kiến sẽ tăng 2%, và lượng tồn kho cuối kỳ có thể giảm 23%. Mức tiêu thụ táo tươi bình quân đầu người của EU dự kiến sẽ giảm vào năm 2022/2023 xuống 11,5 kg/người, giảm 6% so với cùng kỳ năm ngoái. [3]

Thời tiết ảnh hưởng tiêu cực đến sản lượng cam của EU, dự kiến sản lượng giảm 13% xuống còn khoảng 5,7 triệu tấn. Chất lượng cam cũng thấp hơn. Thông thường, cam chất lượng thấp hơn sẽ được dành cho chế biến, nhưng năm nay do nguồn cung thấp hơn, một phần trong số này cũng sẽ được tiêu thụ tươi. Giá cam dự kiến sẽ làm giảm mức tiêu thụ tươi bình quân đầu người (giảm khoảng 7% so với cùng kỳ). Trong 4 tháng đầu năm 2023, EU đã nhập khẩu 255.812 tấn cam, tăng 54,7% (khoảng 90.500 tấn) so với cùng kỳ năm 2022. [4]

Tình hình hạn hán từ cuối năm 2022 ảnh hưởng nghiêm trọng đến ngành sản xuất rau quả của Tây Ban Nha. Vào ngày 11/5, chính phủ Tây Ban Nha đã đưa ra một kế hoạch ứng phó khủng hoảng toàn diện, cung cấp 2,19 tỷ Euro cho nhà cung cấp nước mới, trợ cấp cho nông dân và viện trợ trực tiếp. Bộ Nông nghiệp sẽ cấp thêm 784 triệu Euro để hỗ trợ tăng năng suất nông nghiệp. [5]

Xuất khẩu rau quả tươi của Tây Ban Nha trong quý I/2023 giảm 12% về khối lượng (rau giảm 10,3% và trái cây giảm 13,2%) và tăng 9% về giá trị so với cùng kỳ năm ngoái, trong khi nhập khẩu rau quả tăng 17% về khối lượng (rau tăng 15% và trái cây tăng 19%) và tăng 26% về giá trị. [6]

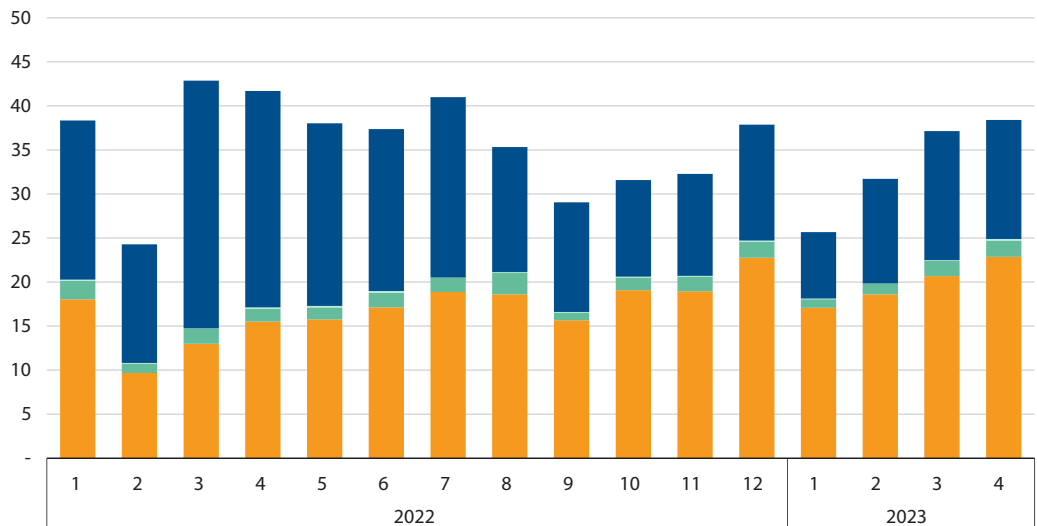
TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU NGÀNH HÀNG GIA VỊ, RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG EU

Trong tháng 4/2023, xuất khẩu của nhóm ngành hàng gia vị và rau quả của Việt Nam sang thị trường EU đạt 38,4 triệu USD, tăng 3,4% so với tháng trước và giảm 7,9% so với cùng kỳ năm 2022. Trong đó, các sản phẩm trái cây tăng 47,4%, so với cùng kỳ năm 2022, rau củ các loại tăng 24,1%, rau và trái cây chế biến khác tăng 14,9%, các sản phẩm gia vị giảm 45,2%.

Hình 1

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU RAU QUẢ VÀ GIA VỊ SANG THỊ TRƯỜNG EU (TRIỆU USD)

■ Trái cây
■ Rau củ các loại
■ Rau và trái cây chế biến khác
■ Gia vị



Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

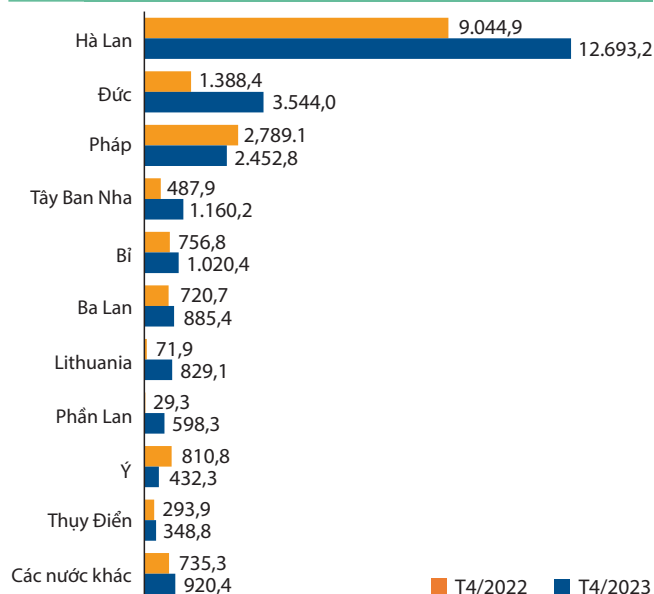
TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG EU

Giá trị xuất khẩu rau quả (trừ các loại rau gia vị) của Việt Nam sang thị trường EU tháng 4 năm 2023 đạt 24,9 triệu USD, chiếm 6,4% tổng giá trị xuất khẩu, tăng 10,3% so với tháng trước và tăng 45,0% so với cùng kỳ năm 2022. Trong tháng 4, các sản phẩm rau quả của Việt Nam đã xuất sang 24 nước thành viên của EU, trong đó, Hà Lan là quốc gia

nhập nhiều nhất toàn khối với 12,7 triệu USD, chiếm 51,0% tổng giá trị nhập khẩu cả EU và tăng 40,3% so với cùng kỳ năm 2022. Đức là thị trường nhập khẩu lớn thứ 2 trong khối (chiếm 14,2%), tăng 155,3% so với cùng kỳ năm 2022, đạt 3,5 triệu USD. Tương tự, Pháp đạt 2,5 triệu USD, chiếm 9,9%; Tây Ban Nha đạt 1,2 triệu USD, chiếm 4,7%.

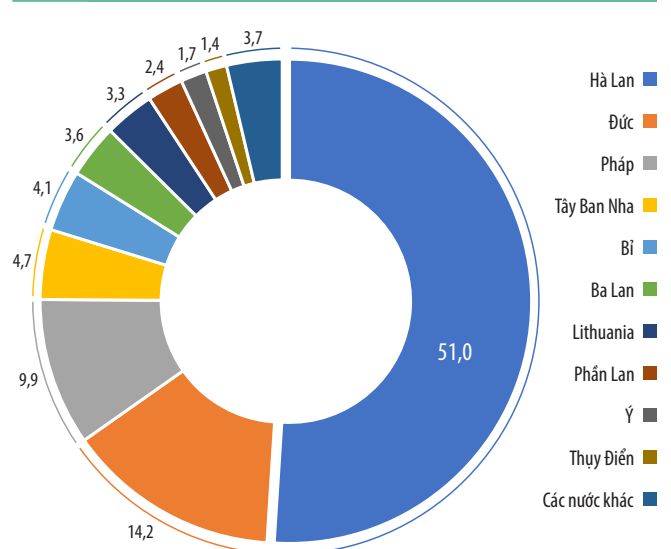
Hình 2

GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG EU (NGHÌN USD)



Hình 3

CƠ CẤU THỊ TRƯỜNG XUẤT KHẨU RAU QUẢ VIỆT NAM SANG EU THÁNG 4/2023 (%)



Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM TRÁI CÂY



XOÀI: Trong tháng 4/2023, Việt Nam xuất khẩu xoài sang 17 quốc gia trong khối EU bao gồm: Phần Lan, Lithuania, Đức, Ba Lan, Hà Lan, Bỉ, Thụy Điển, Bồ Đào Nha, Slovenia, Pháp, Tây Ban Nha, Ý, Estonia, Ireland, Hungary, Đan Mạch và CH Séc. Trong đó, Phần Lan, Lithuania, Đức, Ba Lan và Hà Lan là các thị trường xuất khẩu xoài lớn nhất của Việt Nam trong khối EU, với giá trị xuất khẩu lần lượt đạt 532 triệu USD (chiếm 18,7% tổng giá trị xuất khẩu xoài), 508 triệu USD (chiếm 17,8%), 470 triệu USD (chiếm 16,5%), 432 triệu USD (chiếm 15,2%) và 329 triệu USD (chiếm 11,5%). Xoài xuất khẩu chủ yếu dưới dạng tươi, khô, sơ chế, đông lạnh chiếm 57,1%; sản phẩm chế biến (xoài nghiền, sấy khô, sấy dẻo, nước ép) chiếm 42,9%.



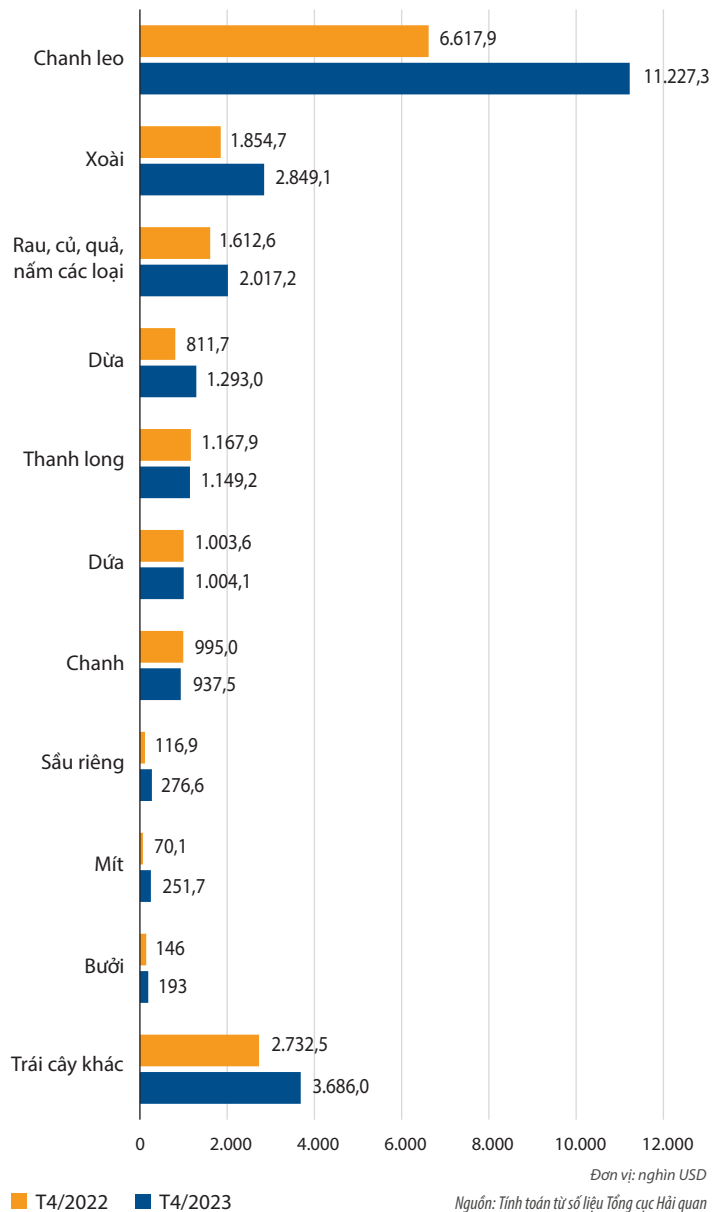
THANH LONG: Việt Nam chỉ xuất khẩu thanh long sang 9 quốc gia trong khối EU gồm: Hà Lan, Pháp, Đức, CH Séc, Bỉ, Ba Lan, Ý, Lithuania và Tây Ban Nha. Trong đó giá trị xuất khẩu lớn nhất là Hà Lan đạt 886,8 nghìn USD, chiếm 77,2% thị phần xuất khẩu thanh long của Việt Nam tại thị trường EU, tăng 12,1% so với cùng kỳ năm 2022; Pháp đạt 94,0 nghìn USD (chiếm 8,2%, giảm 42,3%); Đức đạt 73,2 nghìn USD (chiếm 6,4%), giảm 11,2%; CH Séc đạt 58 nghìn USD (chiếm 5,0%), tăng 71,5%; v.v. Thanh long xuất khẩu chủ yếu dưới dạng tươi, sơ chế thô, đông lạnh chiếm 74,1%, còn lại là sản phẩm qua chế biến dạng nước ép hoặc xay nhuyễn chiếm 25,9



DƯA HẤU: Việt Nam xuất khẩu dưa hấu sang 3 quốc gia thuộc EU bao gồm: Pháp, Hà Lan và Ý, với tổng giá trị xuất khẩu đạt 13 nghìn USD. Thị phần xuất khẩu sang các thị trường này lần lượt là 61,8%, 20,5% và 17,7%. Các sản phẩm chuối xuất khẩu sang thị trường EU trong tháng chủ yếu là chuối chế biến (chuối sấy) chiếm 79,5%; chuối tươi, hấp hoặc đông lạnh (chiếm 12,3%), các sản phẩm khác từ cây chuối (lá chuối, bắp chuối) chiếm 8,2%.

Trong các mặt hàng rau quả xuất khẩu sang EU trong tháng 4/2023, chanh leo là sản phẩm có giá trị xuất khẩu cao nhất, đạt 11,2 triệu USD, chiếm 45,1% tổng giá trị xuất khẩu của nhóm sản phẩm rau quả, đồng thời là một trong các sản phẩm tăng trưởng cao, tăng 69,6% so với cùng kỳ năm 2022. Tiếp đến là xoài đạt 2,8 triệu USD (chiếm 11,4%), tăng 53,6%; rau, củ, quả, nấm các loại đạt 2,1 triệu USD (chiếm 8,1%), tăng 25,1%; dưa đạt 1,3 triệu USD (chiếm 5,2%), tăng 59,3%; thanh long đạt 1,1 triệu USD (chiếm 4,6%), giảm 1,6%; dưa đạt 1,0 triệu USD (chiếm 4,0%), tăng 0,05%; chanh đạt 0,94 triệu USD (chiếm 3,8%), giảm 5,8% v.v.

Hình 4 GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU MỘT SỐ LOẠI RAU QUẢ CHÍNH XUẤT KHẨU SANG EU TRONG THÁNG 4/2023



TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU GIA VỊ SANG THỊ TRƯỜNG EU

Trong tháng 4 năm 2023, xuất khẩu gia vị của Việt Nam sang thị trường EU giảm mạnh so với cùng kỳ năm 2022 do xuất khẩu hạt tiêu giảm mạnh. Theo số liệu từ Tổng cục Hải quan, xuất khẩu hạt tiêu của Việt Nam sang EU trong tháng 4/2023 đạt 12,8 triệu USD, giảm 45,6% so với cùng kỳ năm 2022, chiếm 95,6% tổng giá trị xuất khẩu của nhóm sản phẩm gia vị. Bên cạnh đó, các sản phẩm gia vị khác như gừng, sả, tỏi, hành các loại cũng giảm trong tháng 4/2023 so với cùng kỳ năm 2022. Tuy nhiên, trong tháng này cũng ghi nhận tăng trưởng xuất khẩu của ớt, tăng

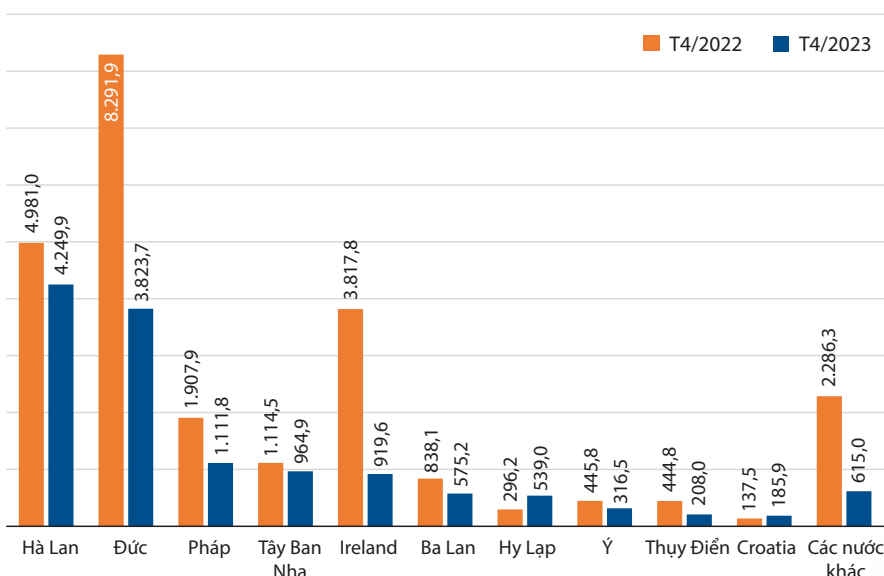
Bảng 1 GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM GIA VỊ CỦA VIỆT NAM SANG THỊ TRƯỜNG EU (NGHÌN USD)

TT		T4/2022	T4/2023	Cơ cấu 2023	Chênh lệch 2023/2022
1	Tiêu	23.549,0	12.816,5	94,87%	-45,6%
2	Gừng	635,2	361,5	2,68%	-43,1%
3	Sả	135,7	128,2	0,95%	-5,5%
4	Gia vị khác	115,7	96,7	0,72%	-16,4%
5	Ớt	29,9	75,3	0,56%	152,0%
6	Hành các loại	25,4	22,1	0,16%	-13,1%
7	Tỏi	64,9	8,2	0,06%	-87,4%
8	Hoà hồi	6,1	1,0	0,01%	-84,3%
	Tổng	24.561,8	13.509,4	100%	-45,0%

Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

Về thị trường xuất khẩu, Hà Lan, Đức, Pháp, Tây Ban Nha và Ireland là các quốc gia nhập khẩu gia vị chính của Việt Nam trong tháng 4/2023. Giá trị xuất khẩu gia vị của Việt Nam sang Hà Lan đạt 4,2 triệu USD, giảm 14,7% so với tháng 4/2022, tiếp đến là Đức đạt 3,8 triệu USD (giảm 53,9%), Pháp đạt 1,1 triệu USD (giảm 41,7%), Tây Ban Nha đạt 0,96 triệu USD (giảm 13,4%); Ireland đạt 0,92 triệu USD (giảm 75,9%); v.v.

Hình 5 GIÁ TRỊ XUẤT KHẨU CÁC SẢN PHẨM GIA VỊ SANG MỘT SỐ THỊ TRƯỜNG CỦA EU (NGHÌN USD)



Nguồn: Tính toán từ số liệu Tổng cục Hải quan

TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU MỘT SỐ SẢN PHẨM GIA VỊ



HỒ TIÊU: Trong tháng 4/2023, Việt Nam xuất khẩu hồ tiêu sang 17 quốc gia trong khối EU gồm Hà Lan, Đức, Pháp, Tây Ban Nha, Ireland, Ba Lan, Hy Lạp, Ý, Thụy Điển, Croatia, Latvia, Bồ Đào Nha, Đan Mạch, Rumani, Bỉ, Phần Lan, Estonia. Trong đó, giá trị xuất khẩu sang Hà Lan là lớn nhất đạt 3,91 triệu USD, chiếm 30,49% tỷ trọng xuất khẩu hồ tiêu của Việt Nam sang thị trường EU, giảm 15% so với cùng kỳ năm 2022; Đức đạt 3,66 triệu USD (chiếm 17,25%, giảm 54%); Pháp 999,3 nghìn USD (chiếm 7,8%, giảm 44%); Tây Ban Nha đạt 964,9 nghìn USD (chiếm 9,54%); Tây Ban Nha đạt 718 nghìn USD (chiếm 7,53%, giảm 13%); Ireland đạt 919,6 nghìn USD (chiếm 7,174%, giảm 76%); các quốc gia ba Lan, Hy Lạp, Ý, Thụy Điển, Croatia, Latvia, Bồ Đào Nha, Đan Mạch, Rumani, Bỉ, Phần Lan, Estonia chiếm tỷ trọng tương đối nhỏ từ 4% trở xuống. Chúng loại hồ tiêu xuất khẩu sang các quốc gia thuộc EU chiếm tỷ trọng lớn là tiêu đen chưa xay (chiếm 61,6%), tiêu trắng chưa xay (chiếm 20%), tiêu đen đã xay (chiếm 13,6%), tiêu trắng đã xay (chiếm 4,7%), một số loại tiêu khác như tiêu xanh chiếm tỷ trọng rất nhỏ.



GỪNG: Trong tháng 4/2023, Việt Nam xuất khẩu gừng sang 6 quốc gia trong khối EU gồm Hà Lan, Đức, Estonia, Ý, Pháp và Thụy Điển. Trong đó, giá trị xuất khẩu sang Hà Lan là lớn nhất đạt 244,4 nghìn USD, chiếm 67,6% tỷ trọng xuất khẩu gừng của Việt Nam sang thị trường EU, giảm 12,1% so với cùng kỳ năm 2022; Đức đạt 91,2 nghìn USD (chiếm 25,2%), giảm 74,2%; Estonia đạt 18,7 nghìn USD (chiếm 5,2%); các quốc gia Ý, Pháp, Thụy Điển chiếm tỷ trọng tương đối nhỏ từ 1,3% trở xuống. Các sản phẩm gừng xuất khẩu sang EU bao gồm củ gừng tươi, gừng sấy khô, gừng thái lát, mứt gừng, v.v.

XU HƯỚNG THỊ TRƯỜNG TRONG THÁNG TỚI CHO MỘT SỐ SẢN PHẨM

Thị trường gia vị và thảo mộc châu Âu ngày càng cạnh tranh, đặc biệt là các loại gia vị và thảo mộc đóng gói dành cho tiêu dùng. Sự gia tăng số lượng người nấu ăn tại nhà từ thời kỳ đại dịch Covid-19 đã thúc đẩy nhu cầu về các loại thảo mộc và gia vị trên thị trường bán lẻ. Đại dịch cũng khiến người tiêu dùng ý thức hơn về sức khỏe của mình, lựa chọn thực phẩm lành mạnh hơn và thử nghiệm nhiều loại gia vị và thảo mộc tốt cho sức khỏe. [7]

Do đó, người tiêu dùng châu Âu có nhu cầu ngày càng tăng đối với các loại gia vị được sản xuất bền vững. Ủy ban Châu Âu kêu gọi các nhà khai thác thực hiện các biện pháp ngay lập tức để khắc phục tình trạng gây bất lợi cho sức khỏe của người tiêu dùng, cũng như cho chính ngành gia vị và thảo mộc. [8]



THÔNG TIN CHÍNH SÁCH

QUY ĐỊNH VỀ KIỂM SOÁT HÀNG HÓA NHẬP KHẨU

Ngày 28/3, Cơ quan An toàn Thực phẩm châu Âu (EFSA) cho biết đã phát hiện hợp chất hóa học gây ung thư nitrosamine trong nhiều loại thực phẩm hàng ngày. Theo hãng tin AFP, việc tồn tại chất này trong thực phẩm có thể gây rủi ro sức khỏe cho người tiêu dùng. Theo nghiên cứu của EFSA, có đến 10 chất nitrosamine có thể hình thành trong quá trình chuẩn bị và chế biến thực phẩm. Những chất này có khả năng gây ung thư, gây độc cho gen và có thể làm hỏng DNA. EFSA cho biết phát hiện này sẽ được gửi đến Ủy ban châu Âu. Cơ quan này dự kiến có buổi thảo luận với 27 quốc gia thành viên về các biện pháp quản lý rủi ro nhiễm nitrosamine trên thực phẩm. [9]

Châu Âu đang tăng cường kiểm soát chặt chẽ tạp chất trong hỗn hợp gia vị. Các quốc gia châu Âu đã ban hành các quy định về mức tối đa đối với các chất gây ô nhiễm trong các sản phẩm thực phẩm, bao gồm cả sản phẩm hỗn hợp gia vị. Các quy định này cũng thường xuyên được cập nhật. Các yêu cầu phổ biến nhất liên quan đến chất gây ô nhiễm trong hỗn hợp gia vị liên quan đến sự hiện diện của dư lượng thuốc trừ sâu, độc tố nấm mốc, kim loại nặng, vi sinh vật và phụ gia thực phẩm. Các nhà nhập khẩu châu Âu yêu cầu các nhà cung cấp của họ sử dụng phương pháp khử trùng bằng hơi nước để chống nhiễm vi sinh vật trong hỗn hợp gia vị. Phương pháp này ảnh hưởng không tốt đến hương vị của gia vị, tuy nhiên đây vẫn là phương pháp rẻ nhất và an toàn nhất để chống nhiễm vi sinh vật. Phương pháp chiếu xạ hầu như không được áp dụng cho hỗn hợp gia vị dành cho thị trường châu Âu, do hầu hết các quốc gia châu Âu không cho phép sử dụng. [10]

MỘT SỐ CHÍNH SÁCH CẦN LƯU Ý

Theo đại diện Trung tâm thông tin và Cảnh báo - Cục Phòng vệ thương mại, hiện nay, các quốc gia trong khối EU tìm cách bảo vệ hàng hóa thị trường nội địa thông qua các biện pháp phòng vệ thương mại, do đó doanh nghiệp Việt sẽ gặp nhiều thách thức. Năm 2022, kim ngạch xuất nhập khẩu hàng hóa Việt Nam sang thị trường EU và Anh lần lượt đạt 62,2 tỉ USD, tăng 9,2% và 6,84 tỉ USD, tăng 3,4% so với năm 2021. Mặc dù có tín hiệu tích cực, hàng hóa xuất khẩu Việt Nam cũng gặp thách thức khi có thể bị áp dụng các biện pháp phòng vệ thương mại (gồm chống bán phá giá; chống trợ cấp và biện pháp tự vệ) của các quốc gia nhằm bảo vệ hàng hóa sản xuất trong nước của họ. Nguyên nhân là do thời gian qua kinh tế thế giới cũng như khu vực có nhiều biến động, lạm phát gia tăng nên tiêu dùng của các thị trường giảm, dẫn tới các quốc gia nhập khẩu như EU, Anh tìm cách bảo vệ hàng hóa thị trường nội địa. Trong đó có các biện pháp phòng vệ thương mại song song với những công cụ khác bao gồm nâng cao tiêu chuẩn và quy định đối với hàng nhập khẩu. [11]



THÔNG TIN THAM KHẢO

- 1 <https://www.freshplaza.com/asia/article/9515371/total-eu-banana-production-forecast-for-2023-stands-at-382-938-tons/>
https://agfstorage.blob.core.windows.net/misc/FP_com/2023/03/27/Aban.pdf
- 2 <https://www.fresh-market.info/fruitsandvegetables/fruits/dfhv-eus-planned-ban-on-packaging-for-fruit-and-vegetables-does-not-achieve-its-goals-761608089>
- 3 https://agriculture.ec.europa.eu/news/short-term-outlook-report-war-ukraine-continues-impact-eu-farmers-2023-03-30_en
- 4 https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2023-04/short-term-outlook-spring-2023_en.pdf;
<https://www.freshplaza.com/europe/article/9529976/egypt-supplied-93-of-the-oranges-that-the-eu-imported-in-the-first-quarter-of-the-year/>
- 5 <https://www.mintecglobal.com/top-stories/drought-causes-agricultural-havoc-in-spain>
- 6 <https://www.fepex.es/noticias/detalle/menos-exportacion-crecimiento-importacion-primer-trimestre>
- 7 https://www.cbi.eu/market-information/spices-herbs/spice-mixes/market-potential?utm_uid=b0ffea799e249b223c90d8af6a045478f472edf829261a5c4f330795f0a701ec&utm_content=permissions_524288&utm_medium=email
- 8 https://www.cbi.eu/market-information/spices-herbs/trends?utm_uid=b0ffea799e249b223c90d8af6a045478f472edf829261a5c4f330795f0a701ec&utm_content=permissions_524288&utm_medium=email
- 9 <https://plo.vn/co-quan-eu-hop-chat-gay-ung-thu-co-trong-thuc-pham-dung-hang-ngay-post726319.html>
- 10 https://www.cbi.eu/market-information/spices-herbs/spice-mixes/market-entry?utm_uid=b0ffea799e249b223c90d8af6a045478f472edf829261a5c4f330795f0a701ec&utm_content=permissions_524288&utm_medium=email
- 11 <https://plo.vn/luu-y-doanh-nghiep-xuat-khau-sang-chau-au-vuong-quoc-anh-post732702.html>
- 12 <https://www.hortidaily.com/article/9533451/eu-considers-granting-drought-relief-to-spain/>

Tài liệu này được biên soạn với sự hỗ trợ tài chính của Liên minh Châu Âu. Các nội dung trong tài liệu này thuộc trách nhiệm dự án SFV-Export và không nhất thiết phản ánh quan điểm của Liên minh Châu Âu

